

خوشا به حال شهدایی که حاج قاسم نگرانشان بود

به مناسبت بازگشت

دلاوران خان طومان

۱۰

چهارشنبه ۱۲ مرداد ۱۴۰۱ | ۵۶مهرم ۱۴۴۴ | سال سی‌ام | شماره ۹۵۸۵۹

موتور اقتصادی شهرداری قدرت گرفت

گزارش شورای شهر از دخل و خرج

شهرداری تهران در ۳ماهه ابتدایی سال

۱۲

اختلال‌های پایان‌ناپذیر اینترنت

براساس گزارش‌های فنی نیمی از سال ۱۴۰۰

اینترنت کشور دچار اختلال بوده است

۱۱

همیشه در جامعه

عکس همشهری/احمد سیب‌داری

مدارس حاشیه تهران، دوشیفته می‌شوند

مدیر کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران از افزایش ۷۰هزار نفری دانش‌آموزان در شهرستان‌های اطراف پس از رشد مهاجرت از پایتخت خبر داد

گزارش

مرصیه موسوی

روزنامه‌نگار

گرانی مسکن و دیگر مشکلات اقتصادی، بسیاری از خانواده‌های ساکن در شهر تهران را به مناطق حاشیه‌ای این شهر کشانده و این یعنی امسال با افزایش چشمگیر جمعیت دانش‌آموزان در مدارس دولتی حاشیه شهر تهران روبه‌رو هستیم. به گفته مدیر کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران، امسال بیش از ۷۰هزار دانش‌آموز به جمع دانش‌آموزان حاشیه تهران اضافه می‌شود. پاسخگویی به پذیرش این دانش‌آموزان جدیدالورود، دست‌کم به بیش از ۲هزار کلاس درس نیاز دارد؛ در حالی است که امسال ۹۵مدرسه دولتی در این شهرستان‌ها احداث شده که پیش‌بینی می‌شود تا آغاز سال تحصیلی تنها نیمی از این مدارس به بهره‌برداری برسند. به گفته مدیر کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران، امسال افزایش جمعیت دانش‌آموزان این شهرستان به دوشیفته شدن تعدادی از مدارس منجر می‌شود.

افزایش مهاجرت به شهرستان‌های استان تهران در ۲سال گذشته، با کاهش سرانه‌های آموزشی، فرهنگی، ورزشی و شهری در این شهرستان‌ها همراه بوده است. گرانی مسکن و هزینه‌های زندگی، یکی از دلایل کوچ اجباری ساکنان شهر تهران به مناطق حاشیه‌ای است. مهاجرت اتباع افغانستانی بعد از روی کار آمدن دولت طالبان، به افزایش جمعیت اتباع در حاشیه‌ها دامن زده است و بخش دیگری از این جمعیت رو به رشد را مهاجران سایر شهرها و روستاها به تهران تشکیل می‌دهند؛ دلایلی که به افزایش ۷۰هزار نفری جمعیت دانش‌آموزان شهرستان‌های استان تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ منجر شده است. این جمعیت در مناطق حاشیه‌ای شهر تهران در حالی رو به افزایش است که ظرفیت‌های مدارس دولتی در این محلات با مشکلات جدی روبه‌رو هستند. مریم زمانی، یکی از ساکنان این مناطق حاشیه‌ای در شهرستان ریاط کریم می‌گوید: «مدرسه دولتی درست روبه‌روی خانه ما قرار دارد، اما وقتی برای ثبت‌نام فرزند ۷ساله‌ام به این مدرسه رفتم، متوجه شدم ظرفیت کلاس‌های درس این مدرسه امسال بیش از ۴۰نفر است. طبیعی است که وقتی تعداد دانش‌آموزان یک کلاس زیاد می‌شود، معلم فرصتی برای رسیدگی کامل به همه دانش‌آموزان نخواهد داشت و با افت کیفیت تدریس روبه‌رو می‌شویم؛ برای همین ترجیح دادم که فرزندم را در مدرسه غیردولتی ثبت‌نام کنم.» به گفته او، حتی در مدارس غیردولتی این شهرستان هم وضع چندان مطلوب نیست و تعداد دانش‌آموزان در مدارس غیردولتی هم افزایش پیدا کرده است.

او می‌گوید: «مسئال به‌جای اینکه دنبال مدرسه‌ای با کیفیت آموزشی خوب باشیم و سریع معلم‌های کارکنسته را از این مدارس بگیریم، به فکر این بودیم که کدام مدرسه غیر دولتی کلاس

درس‌های خلوت‌تری دارد. به‌نظر می‌رسد تعداد دانش‌آموزان در مدارس غیردولتی هم افزایش پیدا کرده است. در نهایت ما امسال مجبوره به ثبت‌نام فرزندمان در مدرسه غیرانتفاعی‌ای با ۲۵نفر جمعیت در هر کلاس شدیم. فکر می‌کنم این تعداد هم برای یک مدرسه غیرانتفاعی وضعیت در شهرستان‌های دیگر از جمله پاکدشت، ری و باقرشهر، شاهرپار، اسلام‌شهر و... هم بهتر است. مدیر یکی از مدارس غیرانتفاعی شهرستان ری که می‌خواهد نامی از او برده نشود، می‌گوید: «امسال افزایش تعداد مهاجران و اتباع هم در این منطقه بسیار چشمگیر بود. خانواده‌های این کودکان به‌دلیل نداشتن مدارک هونتی یا مدارک قانونی اقامت، ابتدا سراغ مدارس غیردولتی می‌روند چون تصور می‌کنند که ثبت‌نام کردن در این مدارس فرآیند ساده‌تری برای آنها خواهد داشت. اما وقتی درباره مدارک قانونی با آنها صحبت می‌کنیم متوجه می‌شویم که فاقد این مدارک هستند. تصور می‌کنم تا ادامه داشتن فرآیند ثبت رسمی مشخصات اتباع در سامانه کشور، ما همچنان دانش‌آموز متقاضی برای ثبت‌نام در مدارس حاشیه شهر تهران داشته باشیم.»

به ۱۴۰۰ کلاس درس جدید نیاز مندیم

اگر قرار باشد همه ۷۰هزار دانش‌آموزی که امسال به جمع مصطلان شهرستان‌های استان تهران اضافه می‌شوند در مدارس دولتی تحصیل کنند، با فرض اینکه ظرفیت هر کلاس ۳۰نفر تعیین شود، به بیش از ۱۴۰۰ کلاس درس در مقاطع رشته‌های مختلف در این شهرستان‌ها نیاز مندیم. اگر قرار باشد برای این کلاس‌های درس مدارس جدید دایر کنیم، با فرض ظرفیت ۲۰کلاس در هر مدرسه، به بیش از ۲۰۰مدرسه نوساز در سال تحصیلی جدید نیاز داریم. هم‌اکنون به کمک خیران مدرسه‌ساز و با همکاری وزارت آموزش و پرورش، بیش از ۹۵ پروژه ساخت‌وساز یا

نوسازی مدارس فرسوده در شهرستان‌های استان تهران داریم و پیش‌بینی می‌شود که تا آغاز سال تحصیلی جدید، حداقل نیمی از این مدارس به بهره‌برداری برسند.

به گفته بهرامی آمار‌های هر ساله وضعیت ثبت‌نامی دانش‌آموزان در مدارس دولتی و غیردولتی نشان می‌دهد در شهرستان‌های استان تهران به‌طور متوسط ۸تا ۹درصد از دانش‌آموزان در مدارس غیردولتی تحصیل می‌کنند. بهرامی می‌گوید: «حدود ۸تا ۹درصد از دانش‌آموزان شهرستان‌های استان تهران در مدارس غیردولتی تحصیل می‌کنند. از این ۷۰هزار دانش‌آموزی که ورودی امسال مدارس خواهد بود نیز همان ۸تا ۹درصد در مدارس غیردولتی ثبت‌نام خواهند کرد. ما به همان میزانی که مدارس دولتی ایجاد می‌کنیم، حکما یک یا ۲مدرسه غیردولتی هم ایجاد می‌کنیم و تقریباً این تناسب ۸تا ۹درصدی تحصیل دانش‌آموزان شهرستان‌های استان تهران در مدارس غیردولتی، سال‌هاست که اتفاق می‌افتد.»

مدیر کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران همچنین می‌گوید: «ما می‌دانیم که سال جدید ۷۰هزار دانش‌آموز اضافه داریم. با توجه به تقسیم‌بندی‌هایی که شده است برخی در کلاس‌های موجود ساماندهی می‌شوند و برای برخی نیز باید کلاس جدید ساماندهی شود که همان ۱۴۰۰کلاس است. از این تعداد کلاس مورد نیاز، بخشی تمهید شده و بخشی هم توسط همکاران ما در معاونت نوسازی و تجهیز مدارس فراهم خواهد شد. ما در آموزش و پرورش در هر استانی ۲دستگاه داریم؛ یک دستگاه ماهستیم که آموزش و پرورش محسوب می‌شویم و امور نیروی انسانی، تربیتی، کلاس‌گذاری و... بر عهده ماست. دستگاه دیگری هم به‌صورت موازی با ما وجود دارد، اما زیرمجموعه ما محسوب نمی‌شود و ما دخل و تصرفی در آن نداریم؛ آن دستگاه‌ها سازمان نوسازی و تجهیز مدارس است که حوزه ساخت و تجهیز، نوسازی و بهسازی مدارس را بر عهده

دارد. ما فقط بهره‌برداریم و اعلام نیاز می‌کنیم و آنها تامین می‌کنند.»

تدریس در شرایط سخت

کاهش تراکم دانش‌آموزی در کلاس‌های درس، موضوعی است که ستاد ملی مقابله با کرونا بر آن تأکید دارد و با نزدیک شدن به آغاز سال تحصیلی، نگرانی خانواده‌ها از این موضوع هم افزایش پیدا می‌کند. مینا رشادت، معلم پایه اول ابتدایی یکی از مدارس غیردولتی شهرستان ری می‌گوید: «رعایت کامل پروتکل‌های بهداشتی توسط دانش‌آموزان به‌خصوص پایه‌های اول و دوم ابتدایی کار بسیار سختی است. کودکان بی‌اراده به دهان و بینی و چشم‌های خود دست می‌زنند و نمی‌توانند برای مدت طولانی، مثلاً ۴ تا ۵ساعت ماسک را روی صورت خود نگه دارند؛ بدون اینکه آن را زمین‌نیزندازند یا آلوده نکنند؛ برای همین است که کاهش جمعیت کلاس‌های درس اهمیت پیدا می‌کند. در چنین شرایطی هم معلم‌ها فرصت بیشتری دارند تا حواسشان به رفتارهای دانش‌آموزان باشد و هم دانش‌آموزان در فضای ایمن‌تری درس می‌خوانند و احتمال شیوع کرونا در بین آنها کاهش پیدا می‌کند.» او درباره تجربه خود در سال تحصیلی گذشته و بازگشایی کامل کلاس‌های درس می‌گوید: «کرونا در کل کشور بیماری‌های ویروسی به‌شدت و با سرعت در بین دانش‌آموزان شیوع پیدا می‌کنند. سال گذشته معمولاً با هر بار بیمار شدن یکی از دانش‌آموزان، دوستان نزدیک او یا دیگر دانش‌آموزان هم به نوبت مبتلا می‌شدند. تقریباً هیچ روزی از سال را به یاد ندارم که حداقل یک نفر از شاگردان کلاس بیمار نبوده باشد و این یعنی هم دانش‌آموزان و هم معلمان در معرض خطر ابتلا هستند.»

فاصله با سطح مطلوب

«مسئال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ میانگین تراکم دانش‌آموزان در کلاس‌های درس شهرستان‌های استان تهران ۳۱.۸ بوده، یعنی کمتر از ۲۲نفر در

			
۳۰ تا ۳۳ نفر	۹ درصد	۵ هزار	۷۰ هزار
تراکم جمعیت مدارس استان تهران در سال تحصیلی جدید است.	دانش‌آموزان شهرستان‌های استان تهران در مدارس غیردولتی تحصیل می‌کنند.	معلم استان تهران درخواست نقل و انتقال به خارج از این استان را داده‌اند.	دانش‌آموز، امسال به جمع دانش‌آموزان شهرستان‌های استان تهران اضافه می‌شوند
			
۸۰۰ مدرسه	یک میلیون و ۵۰۰ هزار	۲۱۷۱ مدرسه	۴۰ نفر
غیردولتی در شهرستان‌های استان تهران، امسال دانش‌آموزان را پذیرش می‌کنند.	دانش‌آموز امسال در استان تهران مشغول به تحصیل هستند.	دولتی در تهران امسال فعالیت می‌کنند.	تراکم برخی مدارس دولتی در شهرستان‌های استان تهران است.

خلاصه گزارش

یادداشت

تارا امیری

روزنامه‌نگار

نقش فرهنگ در مواجهه با سیل

«رودخانه به‌فیروزآباد خوش آمدی! بعد از سال‌ها دوباره برگشتی. خوش آمدی.» صدای فریاد خوشحالی مرد کشاورز از آبیگری دوباره رودخانه فیروزآباد که قربان صدقه رودخانه‌ای می‌رود که در مردادماه یک سسال خشک و دوباره زنده شده زمزمه‌های حیات را به گوش مردم می‌رساند؛ درست در روزهایی که در گوشه و کنار کشور و حتی در خود اصفهان پدیده مونسون یکه‌تازی و حریم طبیعت را از آنچه انسان‌ها در آن ساخته‌اند پاک می‌کند. به‌عبارتی، این روزها که پیرمرد فیروزآبادی با بغض و شغف از احیای دوباره رودخانه خوشحالی می‌کند، تیم‌های عملیاتی در ۱۱ استان کشور از جمله امامزاده داوود(ع)، زرین‌دشت و فیروزکوه، سمنان، مازندران، گیلان، سیستان و بلوچستان و... مشغول امدادرسانی به سیل‌زده‌ها و جست‌وجوی بیکر مفقودان هستند. سبیلی که در بستر رودخانه فیروزآباد جاری شده چه فرقی با سبیلی دارد که در ارتفاعات تهران یا دیگر شهرها روانه شد؟ اولی تصویری از امید و خوشحالی برای مردم رقم زد و دومی، صدها خانواده را عزادار کرد؟ «هنوچهر عبدخدائندی» پیشکسوت و مدرس امداد و نجات جمعیت هلال احمر چرایی این موضوع را اینطور توضیح می‌دهد:

یک بار با دقت به مفهوم کلمه «رودخانه» دقت کنید؛ رودخانه یعنی خانه رود. حالا اینکه چرا باید به حریم این خانه تجاوز کرد، روی آن کانالی کمتر از ظرفیت خود رودخانه زد و در مسیر آن خانه ساخت؟ سؤالی اساسی است. این یکی از دلایلی است که بازنگری و سیلاب‌رایه پدیده‌های خسارت‌بار تبدیل می‌کند. درحالی‌که اینها ذات طبیعت هستند و اگر با آن درست روبه‌رو شویم، نه‌تنها آسیبی نمی‌زنند بلکه برای تداوم حیات در هر منطقه‌ای به آن نیاز داریم.

گرچه مخاطرات به دو دسته طبیعی و انسان‌ساز تقسیم‌بندی می‌شوند، اما باید بدانیم که اغلب این مخاطرات طبیعی هم در واقع پدیده‌هایی هستند که در ذات خود مخاطره به شمار نمی‌روند بلکه نا‌آماده بودن ما در برابر آن، باعث خسارت‌بار بودن و آسیب‌زایی آن می‌شود. حتی اگر از این هم عقب‌تر برویم و موضوع را با زاویه‌ای بازتر و بزرگ‌تر ببینیم، ردپای انسان در ایجاد تغییرات اقلیمی و بر هم خوردن نظم طبیعت به خوبی روشن است.

گرچه وقوع پدیده‌ای مثل سیل در دست ما نیست، اما ما در ایجاد خطرات و تخریب توسط آن نقش مهمی داریم یا آن را تشدید می‌کنیم. درک این موضوع چندان پیچیده نیست که با قطع بی‌رویه درختان، ساخت‌وساز در بستر رودخانه‌ها، ساخت کانال‌هایی غیراستاندارد، نداشتن آگاهی از مزایای طبیعی رودخانه‌ها، همگی می‌تواند از زمین‌های حاصلخیز ما در برابر این مخاطرات آسیب‌پذیرتر شویم.

حالا که این آسیب‌پذیری در بخش‌های زیادی به‌وجود آمده، جای گلّه‌آمزدگی از آموزش همگانی هم هست. وقتی ما ویدئوهای متعددی از زلزندی خودروها در مسیر سیلاب، با بازی و شوخی شهروندان یا سیل می‌بینیم باید این تلنگر را به‌خود بزنیم که در زمینه آموزش همگانی کم‌کاری کرده‌ایم. چراکه هنوز بسیاری از شهروندان تصور می‌کنند سبیلی با ارتفاع کم، خطری برای آنها ندارد. در کدام رسانه، در کدام فضای آموزشی شنیده‌اید که جریان آب اگر تا یک سوم از لاستیک خودرو را دربر گرفت، با جریانی کشنده و مرم‌گیر روبه‌رو هستید؟ وقتی سیل با سرعت به سمت افراد نزدیک می‌شود اما آنها به جای فرار به سمت ارتفاع مشغول فیلمبرداری و عکس‌گرفتن هستند، یعنی هیچ آموزش مؤثری در این زمینه به این شهروندان داده نشده است. برای اینکه بدانید چقدر در زمینه آموزش‌های همگانی عقب هستیم باید اشاره‌ای به حوادث سسال‌های گذشته کنیم؛ زلزله ملارد، استان تهران، بیشترین آسیب‌ها مربوط به افرادی بود که هنگام وقوع زلزله مشغول فرار بودند؛ این افراد نتوانستند باید حین وقوع زلزله چه کنند. بیشترین آمار آتش‌نشانی در این زلزله، مربوط به افرادی بود که بعد از پایان زمین‌لرزه می‌خواستند به خانه برگردند اما کلید به همراه نداشتند، یعنی خبری از کیف اضطراری در خانه آنها نبوده که هنگام رخ دادن اتفاقات اضطراری، بتوانند آن را بردارند و از خانه‌فرار کنند درحالی‌که باید اقدام ضروری خود را حداقل برای ساعات بعد از حادثه همراه داشته باشند.

این آگاهی‌نه در سطح عمومی جامعه و نه در سطح مدیران و تصمیم‌گیرندگان به چشم نمی‌خورد. در یک نگاه کلی، باید بگوییم جامعه ما آگاهی بسیار کمی از «ایمنی» دارد؛ ایمنی به‌معنای شناخت حوادث بالقوه‌ای که ما اجازه نمی‌دهیم به‌فعل تبدیل بشوند. فردی که با چنین مفهومی آشنا باشد و ذهنش ایمنی را به‌عنوان ششمین حس بپزیرد و تقویت کند، ناخودآگاه به زندگی در حریم رودخانه، به‌دستی رعایت‌کننده‌سازی در خاک مست و هزاران نکته دیگر حساس می‌شود و آن را نمی‌پذیرد تا خطرات بالقوه را به خطرات بالفعل تبدیل نکند. اما از شما می‌خواهم بگردید و سرفصلی به نام «ایمنی» را در مفاد آموزشی ما در دانشگاه‌ها یا حتی آموزش‌های همگانی پیدا کنید! همین‌هاست که ما را به این نتیجه می‌رساند: پدیده‌هایی مثل سیل، بیشتر از اینکه یک بحران طبیعی باشند، بحرانی فرهنگی و اجتماعی هستند.

سال تحصیلی جدید با افزایش ۷۰هزار نفری جمعیت دانش‌آموزان شهرستان‌های استان تهران، مواجه هستیم. این جمعیت در مناطق حاشیه‌ای شهر تهران در حالی رو به افزایش است که ظرفیت‌های مدارس دولتی در این محلات با مشکلات جدی روبه‌رو هستند

هم‌اکنون به کمک خیران مدرسه‌ساز و با همکاری وزارت آموزش و پرورش، بیش از ۹۵ پروژه ساخت‌وساز یا نوسازی مدارس فرسوده در شهرستان‌های استان تهران داریم و پیش‌بینی می‌شود که تا آغاز سال تحصیلی جدید، حداقل نیمی از این مدارس به بهره‌برداری برسند

کاهش تراکم دانش‌آموزی در کلاس‌های درس، موضوعی است که ستاد ملی مقابله با کرونا بر آن تأکید دارد و با نزدیک شدن به آغاز سال تحصیلی، نگرانی خانواده‌ها از این موضوع هم افزایش پیدا می‌کند

یکی از تمهیدات انجام شده برای افزایش ظرفیت پذیرش دانش‌آموزان، استفاده از شیفت دوم کاری برای برخی از مدارس است. همچنین برخی فضاهای موجود در مدارس را که کاربری کاربری دیگر دارند، برای مدارس استفاده می‌کنند. اما این امر به‌سختی امکان دارد

فضا‌ی آموزشی اضافه کرده‌ایم تا در این زمینه کمتر با مشکل مواجه شویم

در شهرستانی مثل فیروزکوه که نسبتاً جمعیت ثابتی دارد، مشکل چندان‌ی وجود ندارد اما در برخی شهرستان‌ها مثل بهارستان، قدس، شهریار و پردیس و پرند یا توجه به جمعیت زیاد و مهاجرپذیری بالا، چالش‌های بیشتری دارند

در برخی شهرستان‌ها مثل بهارستان، قدس، شهریار و پردیس و پرند، با توجه به جمعیت زیاد و مهاجرپذیری بالا، چالش‌های بیشتری پیش روی ماست.»

او یکی از مهم‌ترین مطالبات آموزش و پرورش در هر شهرستانی را پایبندی سازندگان مسکن به قانون تامین فضای آموزشی می‌داند و می‌گوید: «اگر سازندگان مسکن این قانون را به‌درستی رعایت کنند باری از مشکلات آموزش و پرورش در شهرستان‌ها برداشته خواهد شد. قانون سازندگان را مکلف کرده که برای ساخت هر ۲۰۰واحد مسکونی، باید حداقل یک مرکز آموزشی در نظر گرفته و ساخته شود، اما اغلب سازندگان و شهرداری‌هایی که پایان کار را صادر می‌کنند به این قانون بی‌توجه هستند و در نتیجه شاهد انبوه‌سازی بدون دانش‌زیرساخت‌های لازم آموزشی در برخی مناطق هستیم.»